

Ἡ ἐπὶ Λουδοβίκου ΙΕ' σύμβασις, ἡ διατάσσοσα τὴν ἀγορὰν τῶν γεννημάτων, ἔσχεν ὡς συνεπειὰς τοὺς λιμούς τοῦ 1740, 1741, 1742, 1745. Ἐνέσκηψαν πρὸς τούτοις λιμοὶ κατὰ τὸ 1767, 1768, 1775, 1776, 1784, καὶ 1789, ὅστις ὑπῆρξεν ὁ τελευταῖος.

Ἀπὸ τῆς προκηρύξεως τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐμπορίου καὶ τῆς ἐξαγωγῆς οἱ λιμοὶ ἐξηφανίσθησαν, ἀλλ' ὄχι ἐτι πανταχόθεν. Ἐνίοτε ἐμφανίζονται ἐν Εὐρώπῃ ἐνεκα τῆς ἀτελοῦς ἐξελιξέως τῆς ἐργασίας, καὶ ἡ βιομηχανία προσομοιάζει ἐτι τὸν Κρόνον τοῦ μύθου τὸν κατεσθίοντα τὰ τέκνα του. Μάρτυς τούτου ὁ ἐν Φλανδρίᾳ λιμὸς κατὰ τὸ 1847. Ἡῤῥησαν κατὰ 87,000 αἱ ἀποβιώσεις, καὶ αἱ γεννήσεις ἠλαττώθησαν κατὰ 27,000.

Τῷ 1846 ὁ λιμὸς τρομερὸς ὑπῆρξεν ἐν Σιλεσίᾳ. Ἀπὸ τοῦ 1880 ὁ λιμὸς ἐπικρατεῖ ἐτι ἐν Ἰρλανδίᾳ μετὰ τῶν ἀσθενειῶν, αἵτινες συνοδεύουσιν αὐτὸν.

Κατὰ τὸν παρόντα αἰῶνα αἱ Ἰνδίαὶ κατεστράφησαν ὑπὸ τοῦ λιμοῦ. Ὁ τελευταῖος αὐτῶν, προξενηθεὶς ὑπὸ τῶν ἀκρίδων, διήρκεσεν ὀκτωκαίδεκα μῆνας. Ἐπὶ 239 ἑκατομμυρίων κατοίκων 74,000,000 ὑπέστησαν αὐτόν, ἤτοι πλεόν τοῦ τρίτου. Ὁ ὀλικὸς ἀριθμὸς τῶν θυμάτων ἀνῆλθεν εἰς 3,500,000.

Τῷ 1880 ὁ λιμὸς ἐπῆλθεν ἐν Ἀρμενίᾳ.

Κατὰ τὸ 1867-1868 τὴν Ἀλγερίαν ἐμάστιζον ἀκρίδες, πόλεμοι, καὶ ἀνυδρία. « Ὄφθησαν τότε, ἀφηγεῖται τις, ἀνθρώπιναι οἰκογένειαι συναγειρόμεναι μετὰ θηριωδῶν τρόπων, ὑπὸ τὸ κέντρον τῆς πείνης, καὶ ἀγρίως ὀρυῶσαι κατὰ τῶν πόλεων ». Ἀπωλέσθησαν τότε 217 χιλιάδες ἰθαγενῶν.

Τῷ 1875, ἐν Κίνα, ἐπὶ διαστήματος 700,000 τετραγωνικῶν χιλιομέτρων, κατοικουμένου ὑπὸ 70 ἑκατομμυρίων, δὲν εἶχε καταπέσει οὐδὲ σταγὼν ὕδατος ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν. Ἡ πείνα ἦτο φρικώδης· οἱ νεκροὶ, ἐγκαταλελειμμένοι πανταχόθεν, κατεβιβρώσκοντο ὑπὸ τῶν ἐπιζώντων.

Κατὰ τὸν πόλεμον τῆς Κριμαίας, ὅτε ὁ στρατὸς κατεῖχε τὸ ἔδαφος τῆς χερσονήσου, στρατηγὸς τις ἔγραφεν: « ὁ στρατὸς εἶνε ὡς τὸ πλῆρωμα πλοίου ταξιδεύοντος ἐν Ὀκεανῷ· τὸ ἔδαφος τῆς Κριμαίας κατέστη τοσοῦτω γυμνὸν καὶ ἄγονον, ὥστε ὁμοιάζει πρὸς κατάστρωμα πλοίου ».

Ἐπάρχουσιν ἐτι ἄνθρωποι θεωροῦντες τοὺς λιμούς, τὰς ἐπιδημίας καὶ τοὺς πολέμους ὡς ἔργα προνοίας, ὡς ἀνγκαῖα κακὰ, ἄνευ τῶν ὀπίων ἢ γῆ θά ἦτο λίαν στενὴ ὅπως περιλάβῃ πάντας τοὺς ἀγωνιζομένους τὸν περὶ ὑπαρξέως ἀγῶνα, ἀφ' ὧν μᾶς ἀπαλλάττει ὁ θάνατος.

« Πρὸς ἀπόκρισιν εἰς τοὺς τοιαῦτα δοξάζοντας, λέγει ὁ δόκτωρ Βορδιέ, ἀρκεῖ νὰ ὑποδείξω-

μεν εἰς αὐτοὺς πόσον μεγάλαι γῆς ἐκτάσεις μένουσιν ἐτι ἀκαλλιέργητοι, καὶ πόσον ἀραιὸς εἶνε ἀκόμη ὁ πληθυσμὸς ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Πρὶν ἢ στέρξωσι τὴν ἐκ προνοίας κατάλυσιν τῶν πλείστων πρὸς ὄφελός τινων, οἱ πεπολιτισμένοι λαοὶ πρέπει νὰ ἔχωσιν ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ μετανάστευσις καὶ ὁ οἰκισμὸς ἐπὶ τῶσων μερῶν γῆς παρθένων ἐτι ἐξασφαλίζουσι τοὺς ἐκ τοῦ ἀνθρωπίνου ξεχειλισματος κινδύνους. Ἄς πεισθῶσιν ὅτι οἱ πόλεμοι, αἱ ἐπιδημίαι καὶ οἱ λιμοὶ θέλουσιν ἐξαφανισθῆ ὑπὸ τὸ ἐξογκούμενον κῦμα τῆς προόδου. Ἄλλὰ δὲν προσηγγίσασμεν ἐτι τὸν χρυσοῦν αἰῶνα ».

π.

Ο ΒΟΥΛΓΑΡΟΣ

Πατρίς, καὶ ξένους μάγεψε τῆς 'λευθερίας σου τᾶστρο,
Τὸ φῶς τοῦ Ἑικοσέιναι
Τοὺς εἶδε κάθε κάμπος σου, κάθε βουνὸ καὶ κάστρο
Νὰ σκοτωθοῦν γιὰ Σένα.

Τὸ Μισολόγγι ἔζωνεν ἡ λόγχη τοῦ Μπραμίη,
Κι' ὁ λιάνης τοῦ Κιουτάγια,
Κι' ἐπάνω του παράστεκε μετὰ τραγούδια ἡ Φήμη
Κι' ἡ δόξα μετὰ τὰ βᾶγια.

Κι' ὅπως ἄνθρωποι ἀγνώριστοι καὶ ξένοι πέρα πέρα
Σὲ μιὰ ἐκκλησιά τρέχουν,
Κι' ἀδερφωμένοι στέκονται, γιατί, κοινὴ μητέρα,
Μιὰ πίστι βλοὶ ἔχουν,

Παρόμοια τῆς Ρούμελης καὶ τοῦ Μωριά τ' ἀσκέρια
Καὶ τὰ καπετανάτα
Ἐς τὸ Μισολόγγι ἀδερφώσαν κ' ἐσμίαν ταίρια ταίρια
Μὲ τῆς Φραγκιάς τὰ νιάτα.

Σκορποῦν πουλιὰ κάθε λογῆς ἀπὸ 'ψηλὸ πλατάνι
Μιὰ τρυφερὴ ἄρμονία
Κ' εἰς γλώσσαις καθεμίᾳς λογῆς 'ς ταῦτιά τῶν Τούρκων
ὡν φτάνει
Μιὰ λέξι: 'Ελευθερία!

Πρῶτ' ἡ Ἀγγλία ἔτρεξεν ὀλόφωτη ἐλπίδα
Τὸν Μπαύρον νὰ μᾶς φέρη.
Μᾶς στέλνει μετὰ τὸ Μάγερ της τοῦ Τέλλου ἡ πατρίδα
Κοντούλι καὶ μαχαίρι.

Δίνει τραγούδια, χρήματα καὶ χέρια ἡ Γαλλία,
Κ' οἱ Γερμανοὶ ἔρχουνε
Τὰ γαλανὰ κορίτσια των καὶ τὰ σοφὰ βιβλία,
Κ' ἐδῶ μ' ἐμᾶς πεινοῦνε.

Ὁ Ἰταλὸς τῆς σκλάβας τοῦ πατρίδος τὴν ἀγκάλη
Τὴν παραιτεῖ γιὰ Σένα:
« Ἐχετε γειὰ τοῦ τόπου μου κιτριὰς, νεράκια, κάλλη
Μυριοτραγουδιμένα! »

Παραιτημένη ἀπὸ παντοῦ 'ς τοῦ Ρώσου τὴ μανία,
Δὲ βρίσκει ἐν' ἀντιπύλι,
Μὰ βρίσκει δύο της παιδιὰ κ' ἡ ἔρμ' ἡ Πολωνία
Ἐς τὸ χῶμά σου νὰ στείλη.

Νεράιδες δυὸ 'ς τῶν τάφων των σκοποῦν τὴν ἔρημιά
Κλάσματ', ἀκτίνες, κάλλη,
Κι' εἶνε ἡ δυὸ πατρίδες των· τοὺς γέννησεν ἡ μία,
Τοὺς δόξασεν ἡ ἄλλη!

Πατρίς, καὶ ξένους μάγεψε τὸ φῶς του Εἰκοσιένα,
Τῆς 'λευθερίας σου τάστρο!
Εὐρέθη κ' ἕνας Βούλγαρος καὶ κλειστικὴ γιά σένα
'Σ τὸ Τουρκοφάγο κάστρο.

...Σβύν' ἡ Ἑλλάς, λάμπει στερνὴ ἐε λίγο νά! σκορπάει
Τῆ φοβερῇ 'Ἐσοδὸ τῆς...
Μονάχα ἕνας Βούλγαρος εὐρέθηκε, καὶ πάει
'Σ τὸν 'Ἱμραίμ προδότης!

Ἰούnius 1885.

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Σοφός τις τοῦ γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου, ὁ κ. Brown-Sequard, ἀνέγνω ἐν αὐτῷ ὑπόμνημα περὶ τῆς κατὰ ρήσιν τοῦ ἄλγους. Ἐν τῷ ἐνδιαφέροντι αὐτοῦ ὑπομνήματι ὁ σοφὸς οὗτος λόγον ποιεῖται περὶ τοῦ φυσικοῦ ἄλγους, ἐξ οὗ κοινῶς πάσχουσι οἱ πλείστοι τῶν ἀνθρώπων. Ὑπάρχουσι ἄνθρωποι δυνάμενοι νὰ ὑπεμένωσι τὰ ἠθικὰ ἄλγη' ἐὰν ἐξ αὐτῶν ἀρῆρουντο καὶ τὰ σωματικὰ δεινὰ, θὰ εὕρισκον εἰ εὐδαιμόνες οὗτοι, μὴ πονοῦντες οὐδὲ θλιβόμενοι, λίαν ὑποφερτὸν τὸν βίον. Ὁ κ. Brown-Sequard δὲν κατήγγησεν ἀκόμη ἐντελῶς τὸ ἄλγος, ἀλλὰ μόνον ἰσχυρίσθη ὅτι δύναται νὰ κατορθωθῇ τοῦτο ἀκινδύνως. Καὶ εἶνε ἤδη ἀρκούσα πρόσδος καὶ αὕτη. Ἰδοὺ ἐπ' ἀκριβείας τὸ θέμα του· ἀπώλειά τις μᾶλλον ἢ ἥττον πλήρης τῆς αἰσθητικότητος τῶν αἰτίων τοῦ ἄλγους δύναται ἴσως νὰ ἐπιτευχθῇ ἄνευ τῆς ἐλαχίστης διαταράξεως τῶν φυσικῶν καὶ διανοητικῶν δυνάμεων. Ἐν ἄλλοις λόγοις δύναται τις νὰ εἶνε παράλυτος ὡς πρὸς τὴν δόξην χωρὶς ὡς ἐκ τούτου νὰ ἔχη παραλύσει οὐδὲν μέλος του οὐδὲ νὰ βλαφθῇ κανὲν ὄργανόν του.

Ἀλλὰ τὸ ἄλγος, λέγει χρονικογράφος τις, ὅτι δηποτε καὶ ἀνλέγη ἢ σκέπτηται ὁ κ. Brown-Sequard, εἶνε ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ πρὸς διατήρησιν τῆς ζωῆς. Το ἄλγος μᾶς πρέχει ἐλάχιστοις γνῶσιν τῶν κινδύνων τοὺς ὁποίους διατρέχομεν. Ἄνευ αὐτοῦ ἂνὰ πᾶσαν στιγμὴν θὰ ἐψηθόμεθα μέχρι τοῦ μυελοῦ καὶ θὰ ἐκοπιόμεθα μέχρι τῶν κικκάλων, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσωμεν ἄνευ αὐτοῦ θὰ ἐχανόμεθα δίκην μυῶν. Τὸ ἰδανικὸν πρὸς ὃ ὅν λόγῳ σοφὸς ζητεῖ νὰ προσομοίωσῃ ἡμᾶς εἶνε αἱ μηλολόνηαι δὲν λαμβάνουσι γνῶσιν τοῦ πόνου, ἐπομένως δὲν υποφέρουσι, ἀπρόσιτοι εἰς τὸ ἄλγος. Ἐν ἑ τρώγουσιν εἰρηνικῶς πράσινα φύλλα, μικρὸν τι ἀδιάκριτον ἔντομον τὰς πλήττει καὶ τὰς καταδρόχθίζει χωρὶς νὰ ἔχωσι τὴν ἐλαχίστην περὶ τούτου συνειδήσιν ἐν ᾧ χρησιμεύουσιν ὡς φαγητὰ, ἐξακολουθεῦσι τὸ ἰδανικόν των. Τὸ φοβερὸν αὐτὸ παράδειγμα ἔπρεπε νὰ καταστήσῃ προσεκτικώτερον τὸν κ. Brown-Sequard καὶ τὸν διδάξῃ ὅπως ἀφήσῃ τὸ ἄλγος εἰς τοὺς ἀνθρώπους, τὸ ἄλγος, ὅπερ εἶνε ἀγρυπνος καὶ ἀγαθὸς σύμβουλος. Εἶνε ἀληθές

ὅτι δηλητηριάζει τὸν βίον ἐν ᾧ μᾶς διαφυλάττει. Ἀλλὰ τί θέλετε; ὁ κόσμος δὲν εἶνε τέλειος.

Δὲν πρέπει νὰ περιφρονῶμεν τὰ ὄνειρα, διότι τὰ ὄνειρα ἐνίοτε ἔχουσι προφητικὴν δύναμιν, ἀλλὰ πάντοτε φεῦ! δύναμιν, προμηνύουσιν δυστυχήματα. Τοῦτο πειράται νὰ ἀποδείξῃ ψυχολόγος τις ἐν τινι προσφάτῳ αὐτοῦ συγγράματι, περισυλλέξας ἐκ τῆς ἱστορίας ἢ αὐτὸς οὗτος παρατηρήσας πλείστα παραδείγματα τοιούτων λίαν φιλικῶν ὄνειρων. Ὁ Ἀρμάνδος Βιλλεναὶὸς ἐνερθεύεται ὅτι ἐδόχθη εἰς τὴν κνήμην ὑπὸ κινδός' μετὰ τινος ἡμέρας ἡ κνήμη του κυριεύεται ὑπὸ γογγυλίνης. Ὁ ποιητὴς Γέσνερ βλέπει εἰς τὸν ὕπνιν του ὅτι τὸν ἐδάγκασεν ὄρις εἰς τὴν ἀριστερὴν πλευράν' ὀλίγον ὕστερον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μέρους ἀναπτύσσεται ἄνθραξ ὑπ' οὗ ἀπ θνήσκει. Ὁ Μακόριος αἰσθάνεται ἐν ὄνειρῳ βίαιον πόνον κατὰ τὸν φάρυγγα' ἐγείρεται καλῶς ἔχων, ἀλλὰ μετὰ τινος ὥρας καταλαμβάνεται ὑπὸ δεινῆς ἀμυγαλίτιδος. Ἀνθρωπὸς τις βλέπει καθ' ὕπνου ἕνα ἐπιληπτικόν' μετὰ τινος χρόνον αὐτὸς οὗτος προσάλλεται ὑπὸ ἐπιληψίας. Γυνὴ τις ἐνερθεύεται ὅτι ὀμιλεῖ πρὸς ἄνθρωπον, ὅστις δὲν δύναται νὰ τῇ ἀποκριθῇ, διότι εἶνε βωβός' ἐξεγείρεται δὲ κατεχρμένη ὑπὸ ἀρσίας. Ἀκριβῶς εἰπεῖν, τὰ ἐν λόγῳ ὄνειρα εἶνε κατ' ἐπιράνεια μόνον προφητικὰ καὶ ἀποκαλύπτουσι πράγματι κατάστασιν πρῶσαν, καὶ ὄχι μέλλουσαν. Καθὼς ἀκούομεν τὴν νύκτα θορύβους, τοὺς ὁποίους δὲν ἀντιλαμβανόμεθα τὴν ἡμέραν, οὕτω, διακρῶντες τοῦ ὕπνου, ἐν ᾧ ἀναπαύεται τὸ σῶμα, ἔχομεν συνείδησιν βλαβῶν τινῶν μόλις γενωμένων, ἐλαφρῶν ἔτι, τοὺς ὁποίους δὲν αἰσθάνεται ὁ ἡμέτερος ὀργανισμὸς ἐν καταστάσει ἐγγρηγόρευσης.

Νεαρά τις χήρα κατοικήσασα εἰς μίαν τῶν εὐπορωτέρων καὶ εὐγενεστέρων συνοικιῶν τοῦ Λονδίνου προσεκάλεσε τελευταῖον ἕνα τῶν πλουσιωτέρων συμβολαιογράφων τῆς πόλεως, νέον, ἀνύμφευτον, ὅπως διαθήσῃ τὴν περιουσίαν τῆς, ἀνερχομένην εἰς 60,000 λίρας στερλίνας. Ὁ συμβολαιογράφος, εἰς ὃν ἡ περιουσία αὕτη ἔκαμε καλὴν ἐντύπωσιν, ἤρξετο ἐπισκεπτέμενος ἐπὶ διαφόροις προφάσεσι τὴν νεαρὴν χήραν καὶ δεικνόμενος ἀδιακόπως προσφιλέστερος μέχρις οὗ ἔκαμε καὶ πρότασιν γάμου, ἣν ἡ χήρα ἐδέχθη μετὰ μικρὴν ἀντίστασιν. Μετὰ 4 ἐβδομάδας ἐγένετο ὁ γάμος καὶ ὁ συμβολαιογράφος ἦτο νῦν σύζυγος ἐπιτηδείας ἀπαταεῶνος, ἥτις ἐκτὸς τῆς ποιηρίας αὐτῆς οὐδεμίαν ἄλλην περιουσίαν εἶχε.

Διδάσκαλος. — Διὰ νὰ καταλάβετε τί εἶνε πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη, ἄς σᾶς φέρω ἕνα παράδειγμα. Πηγγίνετε δύο περιπάτον καὶ ὁ ἕνας γλυστρά καὶ πέφτει 'ς ἕνα χανδάκι μὲ νερό. Τί ἀπαιτεῖ τώρα ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη; Τί θὰ ἔκαμνες σύ, Πέτρο;

Πέτρος. — Δὲν θὰ ἔμπορουσα νὰ βασιτάξω ἀπὸ τὰ γέλια!